

Teritorial Imbalance in Bulgarian Book Publishing

Georgi Alexandrov

Faculty of Journalism and Mass Communication

Sofia University "St. Kliment Ohridski"

Териториалният дисбаланс в българското книгоиздаване

Георги Александров

Факултет по журналистика и масова комуникация

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Author Note

Georgi Alexandrov <https://orcid.org/0009-0006-9386-380X>

The author has no known conflict of interest to disclose.

Correspondence concerning this article should be addressed to Georgi Alexandrov, Department of Press Journalism and Book Publishing, Faculty of Journalism and Mass Communication, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, 1000 Sofia, 49 Moskovska Str., Email: bozhidarova@uni-sofia.bg

Бележки за автора

Георги Александров <https://orcid.org/0009-0006-9386-380X>

Авторът няма конфликт на интереси.

Кореспонденцията, свързана с тази статия, да бъде адресирана до Георги Александров, Катедра „Пресжурналистика и книгоиздаване“, Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Email: bozhidarova@uni-sofia.bg

Abstract

The article explores the impact of regional disparities in Bulgarian book publishing with a focus on its concentration in the capital city of Sofia. It presents and discusses statistical data and sociological surveys related to book production and reading practices. This paper not only examines the reasons for the territorial imbalance in book publishing but also identifies its economic and social consequences. The comparative analysis of statistical data leads to the conclusion that the discrepancies in quantitative parameters, such as the number of books and print-runs, could lead to considerable discrepancies in access to books and reading attitudes. Finally, the study foresees a further increase in the territorial imbalance in the Bulgarian book industry as a sustainable trend with long-term economic, social, and cultural effects.

Keywords: book publishing, book industry, reading practices, territorial imbalance

Резюме

Статията изследва въздействието на регионалните различия в българското книгоиздаване, като се фокусира върху концентрацията му в София. Представени и осмислени са статистически данни и социологически проучвания, свързани с книгоиздаването и читателските практики. Изследват се не само причините за териториалния дисбаланс в книгоиздаването, но и се установят неговите икономически и социални последици. Сравнителният анализ на статистическите данни води до извода, че регионалните диспропорции в количествените параметри като брой на издадените книги и тиражите им биха могли да доведат до значителни различия в достъпа до книги и в читателските нагласи. В заключителната част на изследването се прави предвиждане за увеличаване на териториалния дисбаланс в българската книгоиздателска индустрия като устойчива тенденция с дългосрочен икономически, социален и културен ефект.

Ключови думи: книгоиздаване, книгоиздателска индустрия, читателски практики, териториален дисбаланс

ARTICLE INFO:

Original Article

Received: 25, 10.2025

Revised: 15, 11.2025

Accepted: 28, 11.2025

Териториалният дисбаланс в българското книгоиздаване Въведение

Съсредоточването на българското книгоиздаване в София е процес с дългогодишна история. В последните години обаче дисбалансът между столицата и останалата част на страната в тази икономическа сфера става все по-очевиден. Констатирането на тази тенденция само по себе си няма изследователски принос. Установяването ѝ обаче поставя въпросите какви са причините, породили този дисбаланс, и какви са последиците, който той поражда. Статистическите данни за териториалното разпределение на книгоиздателската продукция са само добра фактологическата основа за научно търсене на отговорите на тези въпроси. Предметът на изследване включва и читателските практики, за да се провери дали териториалните диспропорции в издаването и разпространението на книги водят до различия и в потребителското поведение на читателите. Необходимо е обработката на емпиричните факти да се надгради със сравнителен анализ, както в териториален, така и в темпорален аспект. Период от 15 години е достатъчен да се установи дали съсредоточаването на книгоиздаването в столицата е трайна тенденция, затова изследването ретроспективно се ограничава във времеви диапазон от 2010 до 2025 г., но се насочва и към обозримото бъдеще в опит да се предвиди какъв ще е дълготрайният ефект на териториалния дисбаланс в българската книгоиздателска индустрия.

Фактите

Статистиката за 2024 г. показва точните количествени измерения на доминацията на столичните издателства. По брой на издадените книги София превъзхожда повече от два пъти цялата останала част от страната: 68% спрямо 32%. За сравнение, делът на всяка от големите области е далеч по-малък: Пловдивска – 9%, Варненска – 4,5%, Великотърновска – 4%, Бургаска – 3%, Старозагорска – 2%, Русенска – 1%. При това сравнението е не на столичния град с другите големи градове, а с най-многолюдните области в страната, видно от Фигура 1.

Фигура 1

Доминация на издадените книги в София

Бележка. NSI. Разпределение на броя на издадените книги през 2024 г. по области

Концентрацията на книгоиздаването в София е толкова голяма, че в няколко области на страната тази икономическа сфера на практика не съществува. За всяка от 15-те години след 2010 г. в областите Кърджалийска и Търговищка са издадени под 10 книги. През този период статистиката отчита и други области, в които неколккратно са издавани под 10 книги на година: Разградска – 9 години, Видинска – 8 години, Пернишка – 6 години, Ловешка и Монтанска – 5 години. В този списък, макар и по-рядко, попадат и областите Силистренска, Смолянска, Софийска, Хасковска, Габровска и Кюстендилска. През 2024 г. в 10 от общо 26 области са издадени под 20 книги. (NSI, 2024)

Разликата между количеството на книжната продукция в София и тази в останалата част на България е още по-очевидна при статистиката за тиражите на издадените книги.

За всяка от годините в периода 2010 – 2024 г. общият годишен тираж е под 10 000 в пет области: Кърджалийска, Монтанска, Разградска, Търговищка и Пернишка. Към тази група трябва да се причислят и още пет области, където има редки минимални отклонения над границата от 10-хиляден тираж. Разградска област само през веднъж е над тази граница – 12 000 през 2018 г. В Хасковска област изключенията са две: 11 000 – през 2018 и 2021 г., в Кюстендилска – през 2015 и 2023 г. (съответно 13 000 и 15 000), в Смолянска – през 2013 и 2016 г. (съответно 25 000 и 14 000), в Ловешка – през 2017 и 2018 г. (съответно 18 000 и 19 000). В още 10 области годишният тираж е бил под 10 000 за различен брой години: Софийска, Габровска, Добричка, Врачанска, Плевенска, Пазарджишка, Силистренска, Сливенска, Шуменска и Ямболска.

Таблица 1

Дял на тиражите на книги в София за периода 2010-2024

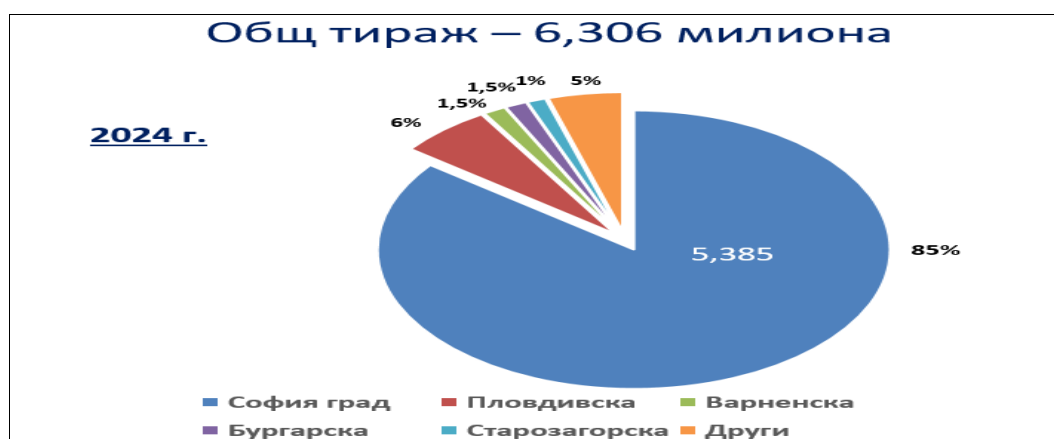
Година	Брой издадени книги			Годишен тираж (хил.)		
	София	Общо	Дял	София	Общо	Дял
2010	2809	4614	61%	2174	3220	68%
2011	3552	5078	70%	2677	3213	83%
2012	5678	8263	69%	3857	4982	77%
2013	4446	6853	65%	3227	4445	73%
2014	4642	7515	62%	3225	4031	80%
2015	6197	9320	67%	3853	4904	79%
2016	5619	8530	66%	3595	4507	80%
2017	7175	10 068	71%	5810	6710	87%
2018	6634	9842	67%	10 267	11 262	91%
2019	6451	9516	68%	6766	7628	89%
2020	6821	10 769	63%	4759	5740	83%
2021	7958	11 700	68%	3977	4990	80%
2022	7779	11 828	66%	4583	5566	82%
2023	6917	10 361	67%	4343	5357	81%
2024	6913	10 143	68%	5385	6306	85%

Делът на столичния град от 85% от общия тираж на книгите, издадени в

България през 2024 г., е несъпоставимо по-голям от дела дори на най-големите области: Пловдивска – 6%, Варненска и Бургаска – по 4,5%, Великотърновска и Старозагорска – по 1%, Русенска – 0,5%.

Фигура 2

Разпределение на общия тираж книги през 2024 г. по области

Данните от Националната агенция за ISBN е другият надежден източник за книгоиздателската продукция в България и териториалното ѝ разпределение.

Количеството на новорегистрираните издателства в системата на ISBN отразява издателската предприемчивост и пазарна активност. Делът на новорегистрираните издателства от София е най-често около две трети от всички регистрирани се в системата на ISBN. За периода от 2012 до 2024 г. делът им варира вълнообразно, без да следва еднопосочна тенденция, като остава в рамките от 56% през 2021 г. до 91% през 2017 г. Прави впечатление, че през последните три години делът на новорегистрираните издателства от София е стабилен, но с най-ниските си нива, съответно: 60% (2022 г.), 59% (2023 г.) и 60% (2024 г.).

Таблица 2

Дял на новорегистрираните в Националната агенция за ISBN в периода 2012 – 2024 г.

Година	Новорегистрирани издателства в София	Новорегистрирани издателства – общо	Дял
2012	139	194	72%
2013	121	170	71%
2014	139	191	73%
2015	168	247	68%
2016	181	246	74%
2017	215	235	91%
2018	222	253	88%
2019	159	219	73%
2020	170	257	66%
2021	164	291	56%
2022	149	249	60%
2023	162	275	59%
2024	218	363	60%

Причините

Причините за териториалния дисбаланс в книгоиздаването се коренят още в икономическа среда през социалистическия период. Установяването на държавния монопол в книгоиздаването, което е сред идеологически контролираните сфери, води до бърза ликвидация на значимите извънстолични издателства скоро след 1944 г. Новосъздадените големи държавни издателства са основани предимно в София. Демократичните промени през 1989 г. заварват книгоиздаване, съсредоточено в столицата, като единствено пловдивското издателство „Христо Г. Данов“ и варненското „Георги Бакалов“ имат общонационално значение.

Индустриализацията и централизацията на образованието, културата и администрацията в столицата водят до увеличаване на населението на столицата, макар и ограничителният режим на т.нар. „софийско жителство“ да възпира притока от страната. В края на 80-те години София вече е с над 1,1 милиона население.

Postmodernism Problems / Проблеми на постмодерността
 Vol.15 , No.3 , 2025, ISSN: 1314-3700, <https://pmpjournal.org>
<https://doi.org/10.46324/PMP2503395>

Икономическите, социалните и демографските процеси през трите десетилетия след 1989 г. засилват вътрешната миграция към София, чието население се увеличава с около 200 хиляди души. Според НСИ през последните пет години населението на столицата леко спада (2019 г.: 1,328 милиона, 2024 г.: 1,295 милиона), но делът му от общото население за страната се увеличава. Последните две национални преброявания установяват растежа му от 17,5% през 2011 г. на 19,5% през 2021 г. (NSI, 2024).

Още в началото на прехода към пазарна икономика се появяват стотици новоучредени издателства и книготърговски фирми. Разпадането на държавния монопол в книгоиздателската индустрия води до бързо намаляване на единичните тиражи на книгите, но и до бързо покачване на броя на публикуваните заглавия. Този процес обхваща цялата страна, но именно увеличаващите се различия в икономическите условия между столицата и останалата част от страната не позволяват да се преодолее териториалният дисбаланс, наследен от социалистическия период. Сред всички оцелели през годините на Прехода нови извънстолични издателства единствено пловдивските „Хермес“ и „Жанет 45“ запазват силно пазарно присъствие, национално разпространение, широк жанров спектър и значимо участие в културния живот. Трябва да се спомене и Акционерското дружество „Хеликон“, регистрирано в Бургас, което допълва книжарската си верига с активна издателска дейност.

Почти всички други издателства, регистрирани в областните центрове, имат регионално значение. Публикуват основно местни автори, краеведска литература, детски книги, учебни помагала и познавателна литература. Понякога продукцията им се допълва от календари, картички, настолни игри. Въпреки доброто им професионално ниво, техните издания рядко надскачат регионалния книжен пазар, макар и да достигат до малки независими книжарници и местни обекти на големите книжарски вериги. В издателския им профил рядко присъства преводната художествена литература. Обяснението е най-вече в силната конкуренция на многобройните столични издателства, чието финансово състояние позволява по-успешно да придобиват издателските права за престижните чуждестранни автори. Примери за активни издателства с регионално значение са варненското „Славена“, великотърновските „Абагар“, „Слово“ и „Фабер“, бургаското „Либра Скорп“, русенското „Парнас“, плевенското „Лега Артис“, старозагорското „Кота“.

Книгоиздаването не прави изключение спрямо общата тенденция за концентрация на икономическите ресурси в София. Близко половината от brutния вътрешен продукт на

България се генерира в столицата, като за последните няколко години точните му измерения са 43% през 2020 и 2021 г., 41% през 2022 г. и отново 43% през 2023 г. (BVP – Regionalno nivo. NSI, 2024) Според доклада на Института за пазарна икономика „Икономически и инвестиционен профил на София 2024“ БВП на човек от населението в столицата от 53,8 хиляди лв. надхвърля повече от два пъти не само средния за страната, но и този в следващите го по брой жители градове Пловдив и Варна. (Ikonomicheski i investitsionen profil. Invest Sofia, 2024)

В София са съсредоточени ресурсите на другите медийни сфери, каквато е например печатната периодика. Концентрацията на вестникарското производство в София също е трайна тенденция, но не така отчетливо изразена, както в книгоиздаването. Вестниците, издадени в София, са около половината за цялата страна, като се наблюдава лека негативна тенденция в дела им. В периода 2010 – 2015 г. той в диапазона от 54% до 49%. От 2016 г. до 2023 г. остава почти постоянен – между 46% и 48%, а през 2024 г. дори спада до 43%. В тиражността доминацията на издаваните в София вестници обаче е силно изразена: през 2024 г. те достигат 90% от общия за страната годишен тираж на вестниците. През последните 15 години тиражът на софийските вестници се изразява в доста сходния му дял от общите за страната годишни тиражи: 88% през 2010 г., 92% през 2015 г., 90% през 2020 г. (Knigoizdavane i pechat. NSI, 2024)

Повече от половината от населението в София (53%) на възраст между 25 и 64 години има висше образование, като по този показател столицата е на първо място, далеч над средното му ниво от 31% за страната. Белег за сравнително доброто икономическо състояние на столичани е и стойността на разходите за дълготрайни материални активи, която в София е 8,8 хил. лв. на човек от населението, почти двойно по-висока от следващите я по този показател Софийска и Пловдивска област, където е 4,6 хил. лв. на човек. Посещенията на кина, театри и библиотеки на хиляда души от населението в столицата са над два пъти повече от средните за страната. (Institut za pazarna ikonomika, 2024). През септември 2025 г. средната брутна месечна работна заплата за столицата достига рекордната за страната 3494 лв. при 2580 лв. за страната (NSI, 2025).

София трайно се утвърждава като водещ образователен, културен и институционален център на България. Това съществено допринася за по-добрата икономическа среда за книгоиздаване в столичния град, който предлага благоприятни условия за издателска дейност, модерна печатна база, развита книготърговска

инфраструктура и най-важното – добре образована и материално осигурена потребителска аудитория.

Последиците

Съсредоточването на издателската активност в София прави достъпа до книжната продукция значително по-труден в обезлюдяващите се райони и малките населени места. Макар че територията на България не поражда логистичните предизвикателства на големите разстояния, книготърговците се въздържат да инвестират в търговски обекти в райони, където въобще не присъстват местни издателства. Книготърговията преживява технологична промяна, породена от предлагането и продажбата на книги по електронен път. Все още обаче покупките на книги се извършват предимно в традиционите книжарски обекти. Според изследване на „Алфа Рисърч“, проведено през 2021 г., 46.8% от читателите се снабдяват с книги от т. нар. „физически“ книжарници. Това показва, че те засега запазват доминиращото си значение в България въпреки развитието на онлайн търговията и предлагането на книги като допълнителни продукти в обекти от други пазарни сектори като бензиностанции и супермаркети. Пазарният потенциал на столицата предопределя съсредоточването в нея на големите книжарски вериги. (Genkov, 2022)

От общо 20 обекта на книжарската верига „Сиела“ 9 са в София, а останалите 11 са разпределени в още 9 града. Сходно е съотношението между софийските и извънстоличните обекти на общо 20-те книжарници Orange – 8 в София и 12 в други 9 града. Orange е другата голяма книжарска верига със силно присъствие в София, където има 7 обекта, предимно в молове. Останалите ѝ 12 обекта са разположени в Пловдив (3), Бургас (3), Варна (2), Стара Загора (1), Казанлък (1), Добрич (1) и Перник (1).

Различна е „географската карта“ на книжарските вериги, основани извън столицата: бургаската „Хеликон“ и пловдивската „Хермес“. „Хеликон“ имат общо 35 търговски обекта, от които само 4 в София. Книжарниците „Хермес“ са общо десет – по една в София, Пловдив, Варна, Бургас, Благоевград, ВеликоТърново, Стара Загора, Видин, Хасково и Сливен.

Вследствие на териториалния дисбаланс в книгоиздаването има опасност да се спадне привлекателността на книгоиздателската професия сред младите хора извън столицата, тъй като за нея няма поле за изява и трудова реализация в повечето области на страната. Фактът, че наскоро беше прекратена бакалавърската програма по книгоиздаване във ВеликоТърновския университет, също може да се приеме като

последница от териториалния дисбаланс в тази индустрия. Много от възпитаниците на специалността „Книгоиздаване“, преподавана единствено във Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет, се изправят пред дилемата или потърсят работа в столични издателства, напусчайки окончателно родните си места, или да се завърнат в тях, но ориентирайки се към друга професионална сфера. В някаква степен това важи и за младите хора, завършили филология, графичен дизайн или маркетинг, които биха искали да се насочат към книгоиздаването.

Анализът на териториалното разпределение на книгоиздателската продукция изисква да се отчете и значението на академичните издателства. Научната литература е трудно забележима на книжния пазар, тъй като немалка част от нея се разпространява основно чрез ведомствените книжарници и сайтовете на университетските издателства. Поради тясно специализираното си съдържание академичните издания имат ниски тиражи, но техният брой заема значителен дял от общата книгоиздателска продукция. През 2024 г. научната литература заема 22,2% от всички издадени книги в България, докато делът ѝ от общия тираж за страната е само 6%. При стесняване на статистическия обхват само върху университетските издателства диспропорцията между броя на издадените книги и тиража им изпъква още по-ясно, когато се изрази в дял от общата книгоиздателска продукция. През 2024 г. всяка пета книга в България е издание на висшето училище. Техният дял от общия брой на всички издадени книги е 21% , но тиражът им представлява едва 3% от общия за страната.

Ето защо областите, където има институции на висшето образование, поддържат добри количествени показатели на книгоиздателската карта на България благодарение и на университетските издателства. Типичен пример е Великотърновска област, която е девета по население според преброяването от 2021 г., но през 2024 г. е на четвърто място по брой издадени книги (385), отстъпвайки само на Софийска област (6913), Пловдивска област (892) и Варненска област (451). Приносът на Издателството на Великотърновския университет е значителен с 43 заглавия, излезли от печат през 2024 г.

Читателските практики зависят от различни по тип фактори: икономически, демографски, социални, икономически и технологични. Териториалното разпределение на издателствата не е ключов фактор, но също оказва влияние върху потреблението на книги. Дори може да се постави въпросът дали концентрацията на книгоиздателската продукция в столицата е една от причините на по-високата читателска активност на жителите ѝ или е една от нейните последици.

Статистиката за читателските практики в България не съдържа информация за конкретни градове или области, но разграничава двете демографските групи градско и селско население. Макар да не е изненадващо, че активните читатели живеят предимно в урбанизирана среда, разликата в читателските практики между градското и селското население е огромна. По данни на НСИ от 2022 г. за населението между 25 и 64 години над половината от жителите на градовете (56%) са прочели поне една книга за последните 12 месеца, докато за жителите на селата този дял е над два пъти по-малък (24.8%). Хората, които не са прочели нито една книга през последните 12 месеца, са по-малко от половината (43.6%) от градското население, но са три четвърти (75.2%) от селското. (Litsa spored chetene na knigi. NSI, 2023)

Интересно е сравнението с Испания, където статистиката по области показва значително по-малки различия в читателската активност. За 2024 г. осредненият дял за страната на хората, които четат през свободното си време, е 65.5%. Столицата Мадрид е с най-висок процент 72.1%, но не превъзхожда значително по този показател останалата част от Испания. Във всички области дялът на хората, четящи книги в свободното си време, е в диапазона от 60% до 69%, като по-нисък е процентът единствено в област Естремадура 56.7%. (Hábitos de Lectura, 2025)

Липсата на издателства и книжарници в малките населени места влияе неизбежно до ограничен достъп до книгата. Изследването на социологическата агенция „Алфа Рисърч“ показва обратнопропорционалната връзка между големината на населеното място и ползването на местната библиотека. *Ако едва 7% от столичани ползват местна библиотека/читалище, в областните градове техният дял е 19%, в селата – 20%, а в малките градове – 26%. Достъпността на местните библиотеки донякъде компенсира ограничените възможности (като канали за достъп и като финанси) за закупуване на книги от жителите на малките населени места.* Проучването установява и че по-високият икономически статус и по-разнообразните възможности в големите градове и най-вече в столицата – както в икономическо, така и в културно отношение, също развиват нагласите към четенето. (Bulgarinat i cheteneto, 2022)

В мащабното изследване на „Алфа Рисърч“, проведено на шест вълни в периода 2006 – 2021 г., се съдържат и други данни за значителните разлики в читателските практики между жителите на столицата и големите градове спрямо тези от малките населени места. Изследването установява, че от хората, за които четенето е предпочитано занимание, три четвърти са съсредоточени в столицата и най-големите

областни центрове. Направена е и констатацията, че 20% от пълнолетните българи са практически нечетящи, като се очертава и техният профил: *предимно хора от селата и малките градове, възрастните поколения, с основно или по-ниско образование, ниски доходи, работещи неквалифициран труд, пенсионери, безработни.* (Dimitrova, Lilova, Georgieva, 2022.)

Концентрацията на книгоиздаването в столицата води до слабо пазарно присъствие на извънстоличните издателства. С изключение на вече споменатите „Хермес“ и „Жанет 45“ почти всички други издателства, регистрирани в областните центрове, имат регионално значение. Публикуват основно местни автори, краеведска литература, детски книги, учебни помагала и познавателна литература. Понякога продукцията им се допълва от календари, картички, настолни игри. Въпреки доброто им професионално ниво, техните издания рядко надскачат регионалния книжен пазар, макар и да присъстват в малки независими книжарници и местни обекти на големите книжарски вериги. В издателския им профил рядко присъства преводна художествена литература за възрастни. Обяснението е най-вече в силната конкуренция на десетките столични издателства, чието финансово състояние позволява по-успешно да придобият издателските права за престижните чуждестранни автори. Примери за издателства с регионално значение са варненското „Славена“, великотърновските „Абагар“, „Слово“ и „Фабер“, бургаското „Либра Скорп“, русенското „Парнас“, плевенското „Лега Артис“, старозагорското „Кота“.

Обективното осмисляне на концентрацията на книгоиздаването в столичния град не трябва да предполага, че тя има само отрицателни страни. Аналитичният подход изисква да се потърсят и положителните, макар и да е трудно да бъдат открити. Една от тях е читателската активност на столичното население, върху която оказват благоприятно въздействие изобилието на книжна продукция, и лесният достъп до книгите, както и разнообразните културни събития, свързани с книгите като премиери, форуми и панаири. Струпването в един град на водещите издателства, литературни агенции, печатници и книготърговски фирми не само стимулира професионалната комуникация, взаимното опознаване и сътрудничеството, но и ускорява многоетапните процеси в издаването, разпространението и търговската реализация на книгите.

Дългосрочният ефект

Както демографските, така и икономическите тенденции не дават основание да се предположи, че териториалният дисбаланс в българското книгоиздаване ще бъде

преодолян. Вярно е, че развитието на онлайн търговията с книги ще улесни достъпа до книги в малките населени места, особено в онези от тях, които са отдалечени от областните центрове. Концентрацията на книгоиздаването в София обаче е проявление на общата устойчива тенденция за съсредоточаване на материални и човешки ресурси в нея. Това основателно поражда опасението, че дисбалансът в книгоиздаването ще се запази и дори ще се задълбочи. Той по всяка вероятност ще се отрази негативно върху конкурентното съперничество, тъй като ще остави големи райони от страната свободни за продукцията на столичните издателства без силни алтернативни заглавия, предложени на местния читател от местни издателства. Проблемът с кадровото обезпечаване на извънстоличните издателства ще се задълбочи и различията спрямо големите софийски издателства ще се разпрострат не само върху количествените, но и върху качествените характеристики на книжната продукция. Трудно бъдеще се очертава за малките независими книжарници. Освен разширяването на електронната книготърговия върху тях отрицателен ефект ще окаже и свиването на предлаганата от местните издателства продукция. Малко е вероятно големите столични издателства да потърсят посредническата роля на независимите книжари, защото ще стигат до местните читатели или чрез електронна търговия или чрез обектите на книжарските вериги там, където са налични.

Териториалният дисбаланс в книгоиздаването не е проблем, затворен само в тази икономическата сфера. Той ще има трайни последици в различни сфери на обществения живот поради значението на книгоиздаването в широк социален контекст. Това е проблем, който изисква постоянен изследователски интерес, за да се анализират и прогнозира динамичните процеси в тази водеща медийна индустрия с огромен принос за грамотността и културата на българското население.

Използвана литература

Natsionalen statisticheski institut (2025). *BVP – Regionalno nivo*. [GDP by regions].

<https://www.nsi.bg/statistical-data/141/429> <https://www.nsi.bg/en/statistical-data/141/429>

N-JOY (2022). *Bulgarinat i cheteneto. 38% ot bulgarite ne sa procheli nito edna kniga za poslednata godina* [Bulgarian and Reading. 38% of Bulgarians have not read even one book over the last year].

https://njoy.bg/news/bulgarinat-i-cheteneto.html?utm_source=chatgpt.com

Dimitrova, B., Lilova, E., Georgieva, V. (2022). *Cheteneto i knigata v Bulgaria (2006 - 2021)*

– *sotsiologicheski izmereniya* [Reading and Book in Bulgaria (2006 - 2021) – *Postmodernism Problems / Проблеми на постмодерността* Vol.15 , No.3 , 2025, ISSN: 1314-3700, <https://pmpjournal.org> <https://doi.org/10.46324/PMP2503395>

- sociological dimensions]. <https://alpharesearch.bg/post/1034-cheteneto-i-knigata-v-bulgaria-2006-2021-sociologicheski-izmerenia.html>
- Genkov, V. (2022). Cheteneto vse oshte e prestijno [Reading is still prestigious]. *Az-Buki*, 37. <https://press.azbuki.bg/news/novini-2022/broj-37-2022/cheteneto-vse-oshhe-e-prestizhno/>
- Federación de Gremios de Editores de España [The Spanish Federation of Publishers' Guilds]. (2024). *Hábitos de Lectura y Compra de Libros en España* [Reading Habits and Purchase of Books in Spain]. https://federacioneditores.org/wp-content/uploads/2025/02/Habitos-de-Lectura-y-Compra-de-Libros-2024-ESPANA_DETALLADO.pdf
- Invest Sofia.(2024). *Ikonomisheski i investitsionen profil na Sofia* [Economic and investment profile of Sofia]. https://investsofia.com/wp-content/uploads/2024/03/Sofia_Profile_2024_IME.pdf
- Natsionalen statisticheski institut (2024). *Izdadeni knjigi broshuri po statisticheski rayoni i oblasti* [Published books by statistical regions and provinces] <https://www.nsi.bg/statistical-data/228/748>
- Natsionalen statisticheski institut (2024). *Knigoizdavane i pechat 2024* [Book Publishing and Press 2024]. <https://www.nsi.bg/publications/knigoizdavane-i-pechat-2024-9278>
- Natsionalen statisticheski institut (2022). *Litsa spored chetene na knigi po pol, vazrast, obrazovanie i mestojiveene* [People reading books by gender, age, education, and place of residence]. <https://www.nsi.bg/statistical-data/219/697>
- Natsionalen Statisticheski Institut (2024). *Naselenie i demografski protsesi 2024*. [Population and demographic processes]. <https://www.nsi.bg/publications/naselenie-i-demografski-procesi-2024-9291>
- Institut for market economics (2024) *Regionalni profili. Pokazateli za razvitie 2024*. [Regional profiles. Development indicators] <https://ime.bg/articles/regionalni-profil-2024-ikonomicheski-rastezh-no-s-narastvashto-neravenstvo>
- Natsionalen Statisticheski Institut (2025). *Sredna brutna mesechna zaplata prez 2025* [Average gross monthly salary in 2025]. <https://www.nsi.bg/en/statistical-data/179/570>
<https://www.nsi.bg/statistical-data/179/570>